

مجموعه
تاریخ و فرهنگ

عمان

۲

دین و دولت در عمان

راهی برای شناخت
رابطه سیاست و دین

خمیس راشد عدوی
مترجم صادق عبادی

۱۴۰۰ ش، ۲۰۲۱ م

دین و دولت در عمان

(راهی برای شناخت رابطه سیاست و دین)

نویسنده: خمیس راشد عدوی

ترجمه: صادق عبادی

کافیک و طراحی: رضا دولت‌زاده

مطبع: حسام‌الدین مرویشتی

چاپ اول: ۲۰۰۰ ش، ۲۰۲۱ م

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۹۰۰۰۰ تومان

چاپ: کوثر

صحافی: همت

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۲۲-۴۰-۷

تلفکس: ۰۲۱ ۲۲ ۵۶ ۳۴ ۵۸ (+۹۸)

همراه: ۰۹۹۰ ۳۷ ۱۲۰ ۱۸ (+۹۸)

ایمیل: SaraeiPublication@Gmail.com

کلیه حقوق چاپ و نشر، محفوظ و مخصوص ناشر است
و هرگونه کپی برداری بدون اجازه‌ی ناشر پیگرد قانونی دارد.

نام

۲

سرشناسه: عدوی، خمیس راشد، ۱۹۶۹-م.

عنوان قراردادی: السیاسة بالدين في سبيل فهم منطق الاحداث.

عنوان و نام پدیدآور: دین و دولت در عمان: راهی برای شناخت رابطه سیاست و دین / نویسنده خمیس راشد عدوی؛ ترجمه صادق عیادی.

مشخصات نشر: تهران: سرای، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۱/۵×۱۴/۵، ۳۰ ص.

فرم ثبت: مجموعه تاریخ و فرهنگ؛ عمان؛ ۲.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۳۰-۰۵۰۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: ص.ع انگلیسی شده

Religion & Government in Oman Toward understanding the relation between religion and policy

عنوان دیگر: راهی برای شناخت رابطه سیاست و دین

موضوع: عمان -- سیاست و حکومت

Oman -- Politics and government

موضوع: عمان -- شاهان و فرمانروایان

Oman -- Kings and rulers

موضوع: عمان -- تاریخ

Oman -- History

شناسه افزوده: عیادی، صادق، ۱۳۳۱- مترجم

رده بندی کنگره: DS۳۲۷

رده بندی دیویی: ۹۵۳/۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۸۴۳۹

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

فهرست

۱۹	مقدمه
۲۷	مقدمه نویسنده

بخش اول: دین و حکومت در اسلام

فصل اول

۳۹	امت و حکومت از دیدگاه مسلمانان
۳۹	پیش درآمد
۴۰	انواع سلطه دینی
۴۵	قرآن و سلطه متن
۴۹	دین در خاستگاه بشری
۵۱	تعریف «حکومت»، «دین» و «فرهنگ»
۵۲	حکومت
۵۳	دین
۵۴	فرهنگ
۵۵	رابطه میان «حکومت»، «دین» و «فرهنگ»
۶۵	تحول رابطه میان حکومت و سلطه دینی
۶۹	تبعیت حکومت از سلطه دینی
۷۳	تبعیت سلطه دینی از حکومت
۷۴	[مراحل دعوت پیامبر]

- ۷۴ ۱. دورهٔ ایجاد گروه اجتماعی
- ۷۷ ۲. دورهٔ ایجاد جامعهٔ مدینه
- ۸۳ ۳. دورهٔ شکل‌گیری امت
- ۹۶ گذار از امت به حکومت
- ۱۰۷ جدایی میان حکومت و سلطهٔ دینی

فصل دوم

- ۱۱۷ حاکمیت و سلطهٔ دینی در حکومت اسلامی
- ۱۱۷ پیش‌درآمد
- ۱۱۹ تنگنای تمدنی
- ۱۲۳ جایگاه «دین و حاکمیت»
- ۱۲۶ ضرورت جداسازی هویت از حاکمیت
- ۱۲۹ حاکمیت: ریشه‌ها و تحول آن
- ۱۳۱ ۱. حاکمیت الهی
- ۱۳۲ ۲. حاکمیت جانشینی (استخلاف)
- ۱۳۲ ۳. حاکمیت انسانی قرآن
- ۱۳۳ حاکمیت از دیدگاه شحرور
- ۱۳۳ ۱. حاکمیت الهی
- ۱۳۴ ۲. حاکمیت الهی-انسانی
- ۱۳۵ ۳. حاکمیت انسانی
- ۱۳۵ نظریه‌های تشکیل حکومت
- ۱۳۶ جدال دین و حاکمیت
- ۱۳۷ حکومت مدنی، چه چیز جدیدی دارد؟
- ۱۳۹ شکستن پایهٔ حاکمیت

فصل سوم

۱۴۳	اسلام سیاسی از اصلاح طلبی تا تروریسم
۱۴۳	پیش درآمد
۱۴۴	حاکمیت و تروریسم
۱۴۸	از اصلاح طلبی تا تروریسم
۱۵۰	بهره‌برداری سیاسی از تروریسم در مصر
۱۵۱	الف. دوره پادشاهی [مصر]
۱۵۴	ب. انقلاب افسران آزاد
۱۵۸	ج. دوره ریاست‌انور سادات
۱۶۱	تروریسم در میان دو گونه سلفی‌گری
۱۶۳	الف. سلفی‌گری سید قطب
۱۶۷	ب. سلفی‌گری اهل حدیث
۱۷۰	تحول جنبش‌ها سوی نظامی‌گری
۱۷۶	رقابت ایران و حوزه خلیج [فارس]
۱۸۶	مذهب اباضیه و اسلام سیاسی
۱۹۳	[تأثیرپذیری إخوان المسلمین از اندیشه اباضی]
۲۰۰	آیا مشکل در متون دینی است؟
۲۰۲	نخست. ارزش‌ها و اخلاق
۲۰۲	دوم. [تجربه و میراث] جامعه انسانی

فصل چهارم

۲۰۸	نقش گفتگو در درمان پدیده تروریسم
۲۰۸	پیش درآمد
۲۰۹	در تعریف تروریسم
۲۱۱	هدف گفتگو با تروریست ها
۲۱۳	نبرد و چالش گفتگو
۲۱۵	طرف های گفتگو
۲۲۲	گفتگو، سامانه ای به هم پیوسته
۲۲۵	اول نوسازی آنگاه مدرنیته

بخش دین و حکومت در عمان

فصل اول

۲۳۷	دین و تحولات حکومتی در عمان
۲۳۷	پیش درآمد
۲۳۹	ورود اسلام به سرزمین عمان
۲۴۱	[تحولات عظیم اجتماعی، پروسه ناگهانی نیست]
۲۴۷	استقلال عمانیان و سرعت در تحول پذیری
۲۵۰	عوامل تحول دینی
۲۵۰	۱. ادیان غالب در آن روزگار
۲۵۱	الف) مجوس یا آیین زرتشت
۲۵۲	ب) وثنیت گرایی یا بت پرستی
۲۵۳	ج) ادیان اهل کتاب
۲۵۶	د) آیین حنیفیت
۲۵۷	۲. اثر سیاسی دعوت پیامبران در عمان

۳. کشمکش‌های پارسیان و عمانیان ۲۶۱
۴. اسلام آوردن دو قبیله «اوس» و «خزرج» ۲۶۴
۵. پیشتازی در استقلال ۲۶۶

فصل دوم

- عمانیان میان «امت» و «دولت» ۲۶۹
- پیش‌درآمد ۲۶۹
- سیر کلی «حکومت در عمان» ۲۷۱
- دوره اول. «امامت دوم» ۲۷۷
- دوره دوم. حکومت «یعربیان» ۲۷۸
- عمانیان در دوره تشکیل دولت اسلام ۲۸۶
- [بنیانگذاران مذهب اباضی] ۲۹۲
- [اول.] جابر بن زید عمانی و احیای «امت» ۲۹۲
- [دوم.] «أبو عبیده»، پیوند «امت» و «دولت» ۲۹۷
- [سوم.] ربیع بن حبیب و محدود کردن سلطه متن ۳۰۴
- مفهوم «امت» در مسند ربیع بن حبیب ۳۱۲

فصل سوم

- ادوار حکومت در عمان ۳۱۷
- پیش‌درآمد ۳۱۷
۱. دوره باستان ۳۱۹
۲. دوره میانه ۳۲۷
۳. دوره جدید ۳۳۶
۴. دوره معاصر ۳۴۵